

FOIĂ ENCICLOPEDICĂ LITERARĂ, *** APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUĂ-ORI

Prețul abonamentului:	PROPRIETAR ȘI REDACTOR:	Prețul inserțiunilor:
Pentru Austro-Ungaria 4 coróne Pentru România și străinătate . . . 6 franci	IOAN BACIU preot.	Pentru publicațiunile de preste tot anul (de 24 óri) tot după 50 cuvinte cu litere garmond se compută 1 corónă, ér cu litere mai gróse duplu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
„Spre un nou ideal!“

— Meditațiuni —
de: George Simu.

Vécul luminiî se stânge... s'a stins. Gândurî grele îl năpădese pre omul care înțelege rostul lumii, când vede în gropate atâtea silințe și sfortări ale omenimei spre o fericire de mult visată.

Progresul enorm 'l vedem cu toțiî dar realizarea fericirî de fel.

Îți vine se cređi că progresul acesta, nu fericire ci desastru aduce.

Suntem multămiți de progres, dar nemulțamiți, forțe nemulțamiți cu fericirea ce ne-a adus'o.

Stăm nedumeriți în fața sutei a XX-a. Ce ne va aduce ea?! Óre progresul ce se face în sciința va mări nefericirea ómenilor ca și în trecut?!

Ar fi forțe trist!!

Pre societatea noastră románescă óre ce-o așteaptă?

Seclul trecut pentru noi románi e udat de lacrêmi; dar printre lacrêmi strălucesc diamantele unui neam, eroiî lui cari prin lupte, sfortări și viața de martiri s'au nésuit ași ridica biserea și némul.

Diamantul cel mai neprețuit și mai mare încunjurat de lacrimile noastre a acelor cari trăim și a acelor cari dorm... a fost „biserica.“

Ea e care singură strelucind ca sórele, vă uscă... și numai ea va putea usca în viitor lacrimile ce stau baltă în jurul zidurilor ei.

Dar cum?... dar cum??...

Preoțiî cari în vécurile trecute au fost singurii părinți și regeneratori ai poporului au menirea în viitor a face se în colțescă în inimî dorul de luptă... dorul de viața și învingerea ideii, ce are se fericescă un popor.

„Preoți cu crucea 'n frunte“ a đis poetul, și ne-a deschis prin acésta o dungă de lumină în viitorul întunecat ca se putem privi cu încredere în acel viitor. Dungă aceea de lumină trebuie să se prefacă în fulger, care are menirea de o lumină

cândva tot orisonul unui ném ca în vecnică lumină se petrecă el!

Ce ar fi trebuit se fac turmei miele, și nu am făcut? trebue se fie întrebarea ce se și-o pună la începutul vécului acestuia fie care preot.

Trăim în o lume săturată de materialism, prea săturată.

De se va continua starea de ađi, némurile nu spre fericire ci spre desastru general tind.

Incepem și noi se uităm de spiritul de jertfă adus pe altarul bisericei de anteces riî nostrîi, dela începutul și mijlocul vécului al 19-lea. Luxul, comoditatea, (domnia) falsitatea viețiî, dorul de măriî căscigate numai ecă-asa, fără de a munci, pre-cum vedem că mulți le câstigă, ne fac rói și vițoși, lingusitori și slabi de caracter.

Esemples de imitat avem destule... la strămoșiî nostrîi, dar ne mai plac eseemplele moderne.

Dacă șcôla nu a format caractere mari (căci conform ideilor dominante la sfârșitul secului al 19-lea se spune că șcôla n'are menirea de a forma caractere), formezele șcôla viețiî și rațiunea sănătósă...

... Și dacă nici acestea nu se pot smulge de sub inriurința desastruósă a sfârșitului de veac și a începutului unui alt veac nou; atunci două cărți numai, de-ar studia cineva cu atențiune, și ar vrea se urmeze înaltelor ideale de acolo, ar fi de ajuns spre a forma caractere mari cari ar putea la rândul lor ținti spre „un nou ideal.“

Celea 3 tomuri din Istoria lui Baritiu și viața lui Inocențiu Micu Clein de Dr. Bunea eruditul canonic din Blaj ar fi de ajuns.

Dar vai! vécul ce vine pare ar fi de un augur și mai réu ca cel trecut!... Dela noi atárnă îmbunătățirea lui!

... Se vorbesce în vorbe late și umflate de „democratism.“ Đilnic purtăm pe buze cuvinte ca: „totul pentru națiune,“ „poporu-i talpa țeriî;“ și când e la faptă cei mai mulți ómeni

sub pretext că le compete nu ertă celui sărac care erna mōre de frig și fōme nici un filer din competența lor.

Er acesta se face pentru că prea mult pond se pune pe averea lumii acesteia și cei cari chiar și pe astfel de căi câștigă bogății, sunt priviți de ōmenii energiei, ōmenii de viață și se împărtășesc de „favouri“ și „distincțiuni“ nemeritate.

Dar se limpedim lucrul... să se facă lumină!

Fie!...

D-l N. intră sărac în funcția sa. Luptă trudesce, asudă, dar venitele sunt mici și lumea e pretensivă. Și ar putea face un traiu mai suportabil... dar de pe cine?

— De pe popor. De pe acel popor care geme în sărăcie și suferință. Pe d-l N. nu'l lasă inima (are caracter) se mai îmulfăscă greutățile și durerile unui neam și gândește în sine: Voiu munci, voiu răbda, voiu rămânea sărac, ear când voiu muri în umbră și întunerec ce e drept pentru ōmenii lumii conștiința datorinții împlinite mi va lumina cărarea care duce la cer.

Și care-i viitorul acestui apostol?... a acestui mucenic ce se stânge pre încetul.

Uitața ce post punerea... deși în jurul său a revărsat lumină, a fost eșemplu de virtute și a făcut pe mulți bun.

Inse conform ideii dominante: unui om care nu e capabil a'și chivernisi casa sa și a o rădica la o stare materială bună nu-i se da nici o atențiune.

Cine caută la începutul vécului al 20-lea la adevăratul merit?

Dar acesta e natural să se întimplă dacă ōmenii 's așa cum is.

Cei mari din lumina avuției ce-i încunjură nu pot pătrunde întunerecul sărăciei... nu'l pot scurta... și ce lucră în buna credință lucră... Ei vęd numai unde este lumină și lumina lumii acesteia o dă bogăția. Și nime nu se întrebă ōre lumina ce luminează nu e falsă, nu e furată, nu e răpită. Li-e destul că-i lumină.

Ei desting, încununază cu onoruri pe d-l N. a intrat în lume sărac dar s'a rădicat la bună stare că a fost harnic. E capabil se reprezente, se jertfescă pe altarul patriei etc... că are de unde...

Dar de unde are?!

— Se spună lacrimile și suspinele celor năpăstuiți de el; Se vorbescă glasul înecat de suferință al văduvei neîndreptățite! se strige respătire nevoile cauate prin purtare nedemnă, prin șgărcenie nepomenită, prin procese câștigate pe nedreptul și prin falsitatea vieții.

Dar acestea suspine nu se răspândesc pre pământ ca odinioră jertfa lui Cain ca se pōtă ajunge la urechile mai marilor; ci străbat ceriurile ca fumul din jertfa lui Abel, spre a cere respătirea tōtă... tōtă... numai de acolo.

Și d-l F. e un om vrednic de respătire pe pământ.

Er d-l N. adună lacrimile de pe pământ pentru a avea cu ce s'și spele micile greșele în cer.

Étă nodul ideilor seculului trecut, care nu s'a închinat decât „vițelului de aur.“ Étă ce ar trebui delaturat pentru a putea ținti spre „un nou ideal!“

Ōri dōră e acesta „lupta pentru esistență“ a lui Darwin? Cel mai tare se omōre pe cel mai slab? Și cel mai perfect în șarlatan se sdrobescă pre cel mai nedibaciu în arta de a câștiga averi?...

Sau dōră Darwin când și-a scris teoria sa dela ōmenii a luat eșemplu căci pre ei i-a vędut șfășinduse fără milă între sine.

Se prea pōte, căci teoria lui e rodul vécului al 19-lea.

Societatea omenescă în general e coruptă. Idei regeneratoare trēbue se nască seculul al XX-lea... altmintrelea „rătăcirea din urmă va fi mai rea ca cea de întâiu.“

Căci dacă în sinul tuturor societăților a intrat pofta de averi, câștigul pre nedrept, măsurarea ōmenilor numai după starea lor materială, ce remediu s'ar putea afla decât o reformare generală a ordinii sociale, o luptă crâncenă contra atător rătăcirii spre a putea ajunge la „idealul nou visat.“

Ținta „spre un nou ideal“ deci, e divisa sutei în care intrăm.

Ce ideal?! Unde sunt ōre mijlōcele cari conduc la acest ideal?!

Învęțații lumii se frământă se'l afle, rēsfoese bibliotecii întregi și nu găsesc cuvintul mântuirii...

... Și dacă acești invęțați și bogăți și-ar lua ostenela ca din mijlocul scurtărilor lor să se scobōre din salōnele bibliotecelor până în culina proprie ar vedea acolo pōte vre-o bunică bătrână care le servesc lor cu o carte veche... uitată de seculul al 19-lea, pe genunchi, cu ochilari pe nas, și cu mâna pre pept, cetind adevērul și aflând „cuvēntul“ care le-ar deslega problema.

Deschidă numai acea carte... și nu se mai ostenescă în zedar. Tōte, tōte le află acolo. Nu restă decât împlinirea celor scrise.

Spiritul acelei cărți vestesce: dacă esti bogat, ajută pe sărac. Dacă ești sărac fi drept și ascultă pe mai marii tōi.

Spiritul legii din aceea carte va spune și va vesti: Cinstiți pre ōmenii nu după averile lor, ci după muncă și capabilitatea lor. Și cinstiți-i pre tōți dar distingeți pre cei buni, și pre cei mai buni, ca rēvnă se'și câștige prin acesta de a lucra, cu mai multă înțelire în cereul lor de activitate spre ajungerea „noului ideal visat.“

Nu averea, nici îmbrăcăminte, nu nēmum nici șarlatania și fățarnicia se fie respectate și ridicate, ci munca onestă pentru binele omenimei, persoanele morali și conștiințe de chemarea lor, sufletele alese și nobile se fie acelea cărora noi pedestale se le rădicăm spre a le privi în adevērata lor lumină și din sfânta și rodnică lor viață se ne nutrim viața și sufletele nōstre.

Ce pescari simplii erau apostolii... ce haine vor fi purtat ei, dar Dl Isus Christos i-a preferit domnitorilor pământ-

Împăratul Rusiei.

tului, pentru că sufletele lor erau și mari, și curate și sfinte.

Se ne mărginim dorințele, se avem pretensiuni puține, se ne îndestulim cu ce avem, și atunci... numai atunci vom progresa pre cărările virtuții.

Un om șetos de avere, doritor de străluciri, e menit în tōtă ōra a declina din calca virtuților, numai se și pōtă face destul nesaturatei poște de averi, mării și străluciri.

Acestea sunt apoi cari corump pre cei mari, cari dau eșemplu cum pōte cineva înainta în lume și pe nedreptul... și virtutea plānge.

Spre norocirea nōstră, poporul românesc încă nu e corupt sau cel puțin nu e atât de corupt încât se nu se pōtă ușor smulge din brațele vițelului.

Țeranul care ascultă invęțăturile Evangheliei D-lui Christos, singura carte unde e scris „cuvēntul“ ce ne pōte conduce „spre noul ideal“ nu 'și vinde omenia pe tōte podōbele lumii.

Ce i'ar ajunge lui podōbele și strălucirile dacă ele nu prin muncă ei prin înșelăciune le-ar primi?!...

Puținul său și'l preșuesce țeranul nostru că-i al său. E al său câștigat cu sudōre și muncă drēptă. Acest puțin e sfânt.

„Eu 'mă apăr sărăcia și nevoile și nēmum“ țice Mircea cel bătrân lui Baiazid (la Eminescu.) Cuvintele acesteia smulse din suflet românesc. Desevirșită caracterisare a românului. —

Multe speranțe 'și vor pune ōmenii în seculul ce rēsare, dar amară va fi apunerea lui, dacă omenimea condusă de principiile dominante ađi va și eși din acest secul.

„O mie de ani înainte ta Dómnă ca ziua de erî care a trecut“ ȕice cartea sfântă.

Tu dară Dómnă! care conduci vécurile și pre ómenî prin ele, varsăȕi darul și mila presre popórele păméntului și nu uita nici némul românesc!!

Deschide inimile ómenilor, luminéză-le mîntea, nu ne mai lăsa în rătăcire... că ne-ajunge!

Suntem sătui de lumina vécului trecut, suntem îmbătaȕi de ea, ca de cel mai întunecos întunerec!

Varsă Dómnă în suflete tãrie și poruncesce-ne se umblăm în cărãrile poruncilor Tale! Silesce-ne Dómnă la acesta!

Suntem ca fii nepreceptuȕi, cari fără conducere intrăm în noianul fãrãdelegilor și perim.

Ajută Dómnă nepotînȕi nóstre!!

Suntem fluturî ce ne mistuim în lumină.

Seclul al 19-lea dacã seclul luminîi cu adevérat a fost apoi tot atât de adevérat este că ómenii n'au fost decăt nesece fluturî cari sau au perit cu totul arȕend în lumina acestui secol, sau a eșit din flăcãrile acestei luminîi cu aripile arse, necapabil de a sbura cu mîntea și inima în regiuni mai sãnãtóse, unde se află isvorul cristalin și sfânt și vecinic a fericitórelor Tale invézãturi!!

Noi poporul românesc intrăm în vécul al XX-lea imprăștiat, reslãtit, ... reslãtit și prin țeri și prin credinȕă.

Adunã-ne Dómnă!!! Unesce-ne Dómnă în credinȕa Ta!!!

„Cine nu adunã cu Tine risipesce“ ... Prav, cenușã și ruine și fumegare de fum va fi sfêrșitul seclului ce începem... fãrã Tine.!

Dar se sperãm!...

Rêsai sóre al vécului al 20-lea! Tu eșei tinér și falnic. Dar când voi ajunge de-asupra Golgotei dã semn ómenimei că acolo s'a validat adevératul nostru sóre „care luminézã pre tot omul ce vine în lume!“

Cãci tu sóre când f'ai vedut murind pentru idealul fericirii ómenimei ȕi-ai întunecat stróducirea de grózá.

Christos cu invézãtura lui e „noul ideal“ pururea nou, deși yehî ca lumea.

Deei voi toȕi cari aȕi scris pe fruntea noului secol devisa: „spre un nou ideal“; serieȕi de-asupra cu litere de flacãri:

„Domnul nostru Isus Christos.“

... Și seclul ce vine va fi mare fericitor de ómenime ...

... Un ideal realizat!

Așa se fie!!...

Petrecere de casă.

Cumnatul.

(Novelă)

III.

De-ar fi dovedit ea numai o urmă de tradarè, numai o nelinisece, atuncî gândul sêu ar fi altul, dar ea era cu totul travestită.

Sêptãmãnilè urmãtore le petrecu Niȕu fórtè bine, fiind todeuna bine primit în casa d-lui director, ba, vedea și se

convîngea că din ȕi în ȕi tot mai mult și mai cu patimã iubesc pe Veronica.

Se reȕinu însã a roști vorba legãtore, pãnã ce dênșă nu va aminti ceva despre orașul R.

În todeuna, când li se da ocaziune, o întrebã în fel și chi-

purî, pentru de a afla adevărul, dar toate apucăturile sale re-masera fără rezultatul dorit.

Aşa odată îi puse întrebarea :

— „Nu făcea-ți d-vastră vre-odată poesii?”

— „Oh! acestea sunt întrebări științifice, nu le iubesc!”

Dânsa cu atâta desteritate se furișă în totdeauna, încât și el se mira.

Într'una din zilele lui, d'or mai plăcute, aflându-se cu Veronica în una din chiliile laterale ér il preocupară aceste idei.

Îș perduse însă din fire, așa încât însuși dubita dicându-și:

Ea nu p'ote se fi fost, ea se trimită unui necunoscut versuri de amor, e cu neputință, p'ote în adevăr mă înșală vre-o asemănare afurisită.“

Nu peste mult, mama Veroniceii fu cheimată afară și așa remasera singuri.

— Unde ve gândiți? îl întrebă ea surprinsă.

— „Și d-vastră nu știți; îi răspuse Nițu;

Fata roși.

— „Eu nu sunt desteră în gâcituri, îi dîse ea, întorcând cusătura ce o avea în mână.

— Stimată d-șoră, începu acum Nițul cu o voce mai răgușită, îmi permiteți a vă întreba „ceva“ dela care „ceva“ atârnă întreg viitorul și totă liniștea sufletului meu?”

Veronica deveni palidă, mânele cele gingașe ce țineu cusătura începura a tremura.

Nițu o îndemna mai de multe-ori dar vedând că ea nu dîce nimic o întrebă dar:

— Fostați d-vastră vr'odată în orașul R.!?

Veronica îl privia acum ca înpetrită, ea asceptase altă întrebare. Fața îi deveni și mai palidă, mai apoi roșie, ér ea sta neclintită fără a dîce vr'un cuvânt.

— Ați fost d-vastră în R.? repeta el întrebarea cu un ton mai aspru.

— Da! îi răspuse ea cu o voce și mai răstă; înainte de acesta eu nesci lună eram pe câte-va săptămâni la directorul gimnasiului de acolo. Am fost adecă...

În acel moment Nițu sări de pe scaun, scuzați-me d-șoră mi rău... permiteți-mi... mă recomand...

Eși afară ér Veronica remase ca incremenită.

Tocmai în seara aceea era angajată Veronica cu Nițul pentru jocul prim și acum nu scia, ea fost într'adevăr rău, ori că...

Într'aceea profesorul alerga stradele ca un nebun. Fie căru-i cunoscut îi făcea drum încă din departe și n'ar fi fost în stare a grăi vreun cuvânt nici pentru totă lumea.

Voiu, întreba-o înc'odată și de-ș va cere scuzele o se iert toate acestea.“

A merge însă astăzi la bal, îi era cu neputință. Scrise deci câte-va șire d-lui director Butean, prin cari îl rugă să-l scuze că nu p'ote participa la petrecere, cuprins fiind de o durere de cap foarte intensivă; adaugând că is va permite în zilele proxime a se escusa în persoană.

Abia plecă servitorea cu epistola și se auđi clopoțelul.

Salutare din partea d-lui director, și d-lor nu pot merge la petrecere având oșpeți străini; asemenea d-șora „Veronica ve rogă a-o scusa, de jocul prim, de ore ce nici dânsa nu va merge la petrecere.“

— Nici durerea de cap n'o să fie fără folos, is dîse el; oșpe, și pentru aceea se nu meargă la petrecere!“

Înainte de a se culca, is propuse că în ziua următoare se aducă totă traba la ivelă.

VIII.

În ziua următoare, luă epistola aceea roșiatică, carea îl invitase odinioară la întâlnirea de lângă biserica din R. și plecă la d-l Butean. Ajuns acolo îi spuse servitorea că d'omna a plecat la preumblare cu un tinăr străin, care sosise în seara trecută.

„Un tinăr, acesta m'am gândit, și tocmai de aceea voesc a scote la ivială adevărul, cât mai curând“ îș cugetă Nițul,

— E d-șora acasă? o întrebă.

— Da, îi răspuse servitorea.

Nițul scrisese apoi câte-va cuvinte pe un bilet ce-l întinse servitoreii ca să-l dea d-șoreii cu cuvintele:

„Voiu ascepta după răspuns.“

Servitorea plecă. Fiind curiosă privi biletul ah! franțuzesce“ murmuri supărată.

Veronica ședea ér tristă și cufundată pe când intră servitorea și-i dete biletul.

„Veuillez m'accorder un moment d'entretien“ sta scris pe bilet, altă nimic.

Se gândi nițel ce se facă, în fine spuse se între.

Nițu intră. Era foarte serios și nici nu privi pe sermana Veronică, când o salută Nițu tăcea.

D-ta me rogă în bilet într'o formă de tot neobișnuită,“ la tot cazul ai să-mi spui ceva.“

Ea îl pofti pe o sofă, dar el sta neclintit, începând apoi cu o voce de tot iritată și cu ochii plecați spre pământ:

„Stimată d-șoră! Fi convinsă că numai una dintre cele mai mari întristări me îndeamnă a face astfel, trebue se devie odată clar, tot ce există între noi, acesta sper o veți simți și d-vastră?”

— „Și ce pot eu face? îl întrebă ce cu duioșie.

— „Tot, strigă el pasionat, sau că n'aveți încredere în mine? Așa o durere mare esprimară aceste cuvinte, încât ochii Veroniceii inundau deja de lacrimi.

— „Da, încă foarte multă, îi dîse, dar ce să-ți cred eu d-tale?”

— Se cređi că te iubesc, Veronica, te iubesc și te ador, dar sunt nefericit, căci secretezi un neadevăr.

— Ce însemnă acesta, îl întrebă ea surprinsă.

— Poți să-mi spui că nu cunoscă această epistolă, strigă el aruncând epistola pe masă.

Ea o luă și începu a o ceti cu glas tare:

Când va însera
Și ciasul va bate
Tu mă vei afla
La ore, șapte

— Ce se fie acesta, îl întrebă ea, roșind în față.

— Cetesce-o până la fine, p'ote îți vei aduce aminte.

Ea continuă și terminând aruncă epistola, cu observarea:

— Ce prostie e acesta, ce mă interesează pe mine astfel de scrisori, dîse cu sumeție.

— D-șoră, d-vastră încordați prea tare corda, dîse Nițul ne mai putându-se reține; voesci a nega că ai scris aceste șire, că n'ai fost punctual la locul respectiv, voesci se negi când eu te-am vedut destul de bine?”

Veronica sta ca o statuă înaintea lui, după un timp îi dîse însă cu o voce de tot răgușită:

— „Am numai un răspuns și acela e ca se părăsiți imediat acesta chilie și acesta casă, și se nu mai călcați aceste trepte, unde ați fost primiți ca... ér respalata e...”

— „Nici un cuvânt, strigă ea, când voi el a vorbi; altul ve va cere dare de sēmă pentru toate acestea, d'or încă înainte de ce va însera, aceluia puteți să-i răspundeți!...”

Ve compățimesc!

Rămâneți cu bine!

Dicând acestea Nițul plecă de tot infuriat, dar cuvântul „altul“ nu și-l putea esplica; în fine îș propuse a călători la părinți că dânsa să nu-ș mai p'otă face plăcerea prin „altul.“

IX.

Într'aceea sosi de la preumblare mama Veroniceii cu tinărul, care nu putea fi altul decât fratele Veroniceii.

Ghiță îi era numele și venise ca student pe vre-o câteva zile acasă.

Merse în chilia surorii sale și fiind întunerec, nici că observa fața ei cu urme de lacrimi.

Tot acelea trăsuri, tot acei ochi, cu un cuvânt tot aceea față avea și el ca soru-sa Veronica, de carea se deosebia acum numai prin micuțele mustețe ce-i crescuseră.

Ei, soră dragă, tu ședî încă la întunerec, se trag clopoțelul după lampă?”

— Nu, las-o, dîse Veronica, am se-ți împărtășesc un lucru foarte serios!“

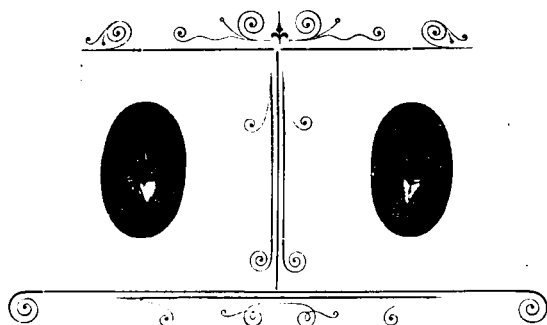
Cuvintele acestea le esprimă cu o voce de tot slăbită' și pe când le rostia începu érăș a plânge, lăsânduși capul pe spatetele sofei.

— Ce, te-ai incredințat, strigă el surprins, căci numai atunci plâng fetele așa?”

— Fărte departe, îi respunse Veronica. Ghiță! tu mi-ai fost un frate de tot sincer, acum o sosit timpul ca să-mi dovedești că mă și pot crede în tine. Am fost ofensată în modul cel mai infam, mi s'a atăcat numele, tu trebuie se vorbesci în locul meu, tu trebuie se lucrî pentru mine, pentru mica ta soră...

— „Cine a cutezat această strigă tinărul infuriat, de sigur vr'un nemernic, care voește se-ș resbume asupra unuia dintre noi?”

— Așa ar fi se credem, dișe Veronica, dar nu e așa, ci un bărbat care a fost ținut de amicul cel mai sincer, și cărui eu...

Două fete de fier.

— Dar ce-a fost, ce a făcut și cine e acela?

Cugetă, mă invinovătește că așî fi avut într'o seară cu el o întâlnire, la carea l'am invitat prin aceste versuri; eti epistola, e aci jos, eu n'o mai eu în mână.

— Dar cine e?

— Profesorul Nițu...

Pe când vorbea ea, Ghiță luase epistola și aprindend o lumina o ceti. Finind cu cetitul, începu a poemi din degete.

Veronica nu observă că fața lui esprima bucurie, ci îl întrebă erăș :

— Ce diți, ce e de făcut?

Ghiță o privi cātva cam dubios, dar apoi începu a ride cu hohot încât se părea că n'o se mai sfârșescă.

— Nu te supera, Veronico, dar eu trebuie se rid, și dacă aș sei că capet bătae. N'ai aflat tu încă lumina în această comedie? Aceea frumoșă, carea provocase pe ... la întâlnirea de lângă biserica din R. am fost chiar eu.

Ha, ha, cea mai mare comedie ce am făcut."

Veronica îl privea făr a dișe un cuvânt.

Ghiță îi sărută mână.

— „Sermana de tine, tu te-ai fost îngrijat prea mult, las, se-ți istorisesc.

— „Când eram în cortel la directorul gimn. din R. sei pe a șesa, bolundisera fetele lui după Nițul, carele însă le păcălia. Pe timpul acela se aranjase un bal și fetele directorului voind că și profesorul Nițul carele era acolo nu sciu din ce causă era fărte retras se ea parte, nu sciau ce se facă ca se-l aducă și pe el la bal. Atunei Elisa, cea mai iscusită dintre ele, le promise că-l va aduce prin înșelățiune.

Eu eram încă tinăr, nici n'avem aceste fire de mustețe, deci în speranța că nu me va recunoscce, me înbrăcară în hainele lor și le scrisi și aceste șire. Mersei apoi punctual la locul destinat, Elisa mă însoți până în colțul stradei, er celelalte mă acceptară mai departe. Sē fi auzit predica ce mi-o ținu; eu credem că pocnesc de ris. În fine promițendu-mi că va veni, plecă, vedui deci că m'a ținut de față

— Dar lasă-te de plâns, noi o sē-i trimitem, ba, io-i serie o epistolă, în carea o se desleg tōte și el se decidă cum va voi. E bine așa? Fii dar veselă!”

Ghiță trebuie c'a scris cu multă dibăcie, căci nici nu trecu o oră și profesorul Nițu venind se escuse pentru tōte și ceru mână Veronicei.

Atât dela Veronica cât și dela părinții ei primi un „da” și pe când eșă pe ușă nouă păreche se întâlniră cu Ghiță.

El îi privi surprins, dar profesorul Nițul, îi întinse mână dișând :

„Ei, ei, dragă cummate!”

(Fine.)

După . Z- de : ov.

Luptă.

*Între inimă și minte
S'a pus mare vrăjmășie :
E cam mult de-atunci, aminte
E târziu acum se'mi rie...*

*Er de-o vreme, un an chiară—
Dor așa li-e scris în stele —
S'a încins luptă amară,
Se rēshoesc între ele,*

*Una 'nvinge, alta 'nvinge,
Fie-care stau învinse...
Dar er rindurile'și strînge
Și's mereu de luptă 'ncinse!*

*Dar nici una nu decide
Și nici una nu se plecă,
Calea luptei nu 'și-o 'nchide:
Și-au diș : pace se nu facă!*

*Se chiar mistuesc în luptă,
Până când — va fi odată :
Sau acee cade ruptă,
Sau această resfirată!...*

*Gândesc : cum aș puté face
Lîniscire între ele?
O, nu mai ajung la pace;
Și me dore că s'a mele.*

*Orî că cee cade ruptă,
Orî că asta-i fără nume :
Ce folos din a lor luptă,
Când n'oi mai fi nici de-o lume?!...*

G. Bodnariu.

Sare disolvătoare de metale.

Mijlocul de a dizolva ori ce felii de metale și cu soluțiunea obținută a serie în diferite colorii procură multă desfătare pentru amatori.

Ca mijloc principal pentru dizolvare putem folosi următoarea sare ușor de pregătit.

Sdrobim sare întrun vas, o punem de-asupra focului până ce se dogorește atât vasul cât și sarea și după aceea o lăsăm să se răcească.

Prin această procedură sarea se întărește și devine folosiveră pentru de a putea freca cu ea ori și ce metale ce sunt de a se pulverisa.

Luăm din sarea această o bucată de mărimea unei alune și frecăm cu aceasta metalul de dizolvat pe care turnăm puțină apă de gumă și 1—3 picuri miere virgină (Jungferhonig).

Punem apoi miestura această într o scafă și o purificăm cu apă caldă până ce metalul se așază pe fund și apa ce stă deasupra metalului se vede limpede.

Seurgem cu băgare de samă apa de pe metal și amestecăm aceasta cu apă de gumă, nu prea tare, tăiem apoi o peană nouă (din o peană de găscă) și scriem cu această soluțiune cea ce voim, lăsăm scrisoarea să se usce și apoi o poleim la căldură cu ajutorul unui dinte ori agat.

Zugrăvitură ce nuși perde fața.

E constat că tipurile ce sunt zugrăvite pe partea din dărăpt a sticlei nu și schimbă fața pre când cele ce-s zugrăvite pe partea din față espusă fiind colorile la lumină se ofilesc.

Pentru o astfelii de zugrăvitură esecutată pe sticlă spre a nuși schimba fața ne folosim la mestecatul colorilor de următorii mijloc:

Punem $\frac{1}{5}$ părți gumi arabic, $\frac{1}{5}$ zăhar de candis (Kandis Zucker) le dizolvăm, la olaltă într o sticlă, cu apă mole, — mestecăm bine coca această până ce dispar tôte beșicuțele rădicate de-asupra, punem apoi din această câte o linguriță de cafea într o scafă, adaugem pulberea pentru colorea recerută și o punem la un loc scutit de pulbere ca să se usce. —

Colorile pregătite astfelii prin frecarea cu puțină apă curată sunt gata spre a se putea zugrăvi cu ele.

Pentru de a scrie cu alamă (Messing.)

Luăm pulbere ori răsături de alamă le cernem pinto sită și le frecăm bine pe o lespede de peatră cu sare disolvătoare.

Mestecăm substanța aceasta cu apă de gumi și scriem cu ea.

Tot astfelii procedăm și când intenționăm de a scrie cu altfel de metale precum: aramă, cositor (Zinn), oțel, fer etc.

Pentru de a scrie cu aur ori argint.

Luăm sare disolvătoare pregătită în modul arătat deja, o punem pe o lespede de peatră, turnăm ceva apă de gumi și o frecăm bine la olaltă, apoi punem 10 — 12 foite de aur ori argint și le frecăm în mietura această până în gradul suprem al finietei.

Punem mietura întrun pocal turnăm apă căldută și mestecăm bine până ce se topește sarea și aurul ori argintul se așază pe fund.

Mestecăm pulberea remasă cu apă de gumi și scriem cu ea.

Pentru de a scrie cu aur ori argint pe sticlă.

Pregătim aurul ori argintul după metoda arătată mai sus: numai cât în loc de apă de gumi punem: 8 grame apă tare și 8 gr. sirup de flori de cires sau punem 8 gr. apă tare și 10 gr. alcali sal.

I. B.

DE ALE POPORULUI.

Voichița.

Cum trece vremea!

Sunt o grămadă de ani d'atunci!.. Bunica spune că a audīt dela bunica ei și aceea dela mama ei și mai știu eu până unde.

A fost odată o femeie, pöte cea mai seracă în tot satul și avea nouă copii și cu Voichița dece.

Afurisita de mörte se abātu și pe la casa ei și îi culese beți copilași mai toți. — Năcaz destul! Din dece copii mai rămâne numai cu Voichița, hai mai dulce și mai dragă mami și eu: „Dinu Constantinu ficiorel dintăi!

Voichița crescu fată mare și merse vestea în tötă lumea despre frumseta și hărănicia ei. Ii și veniră pețitori peste tref mări dela a nouălea țări și o cerură.

Mama nu ș'a fi dat bucurösă pupul ei cel mai scump dela casă, dar: „Dinu Constantinu ficiorel dintăi din grai îi grăia dăo mamă dă-o, că eu ți-o aduce-o, vara pre gostire, iarna pe 'ntilnire.“ Și mamăsa o dete; cum nu, așa la bocotani mari!

Dinu Constantinu însă murī; ér mamăsa îl blăstămă: „Dine Constantine, n'ai mai putredire, până nu mi aduce, pe Voichița mea și pe sora ta, vara pe gostire, iarna pe 'ntilnire.“ Și Dinu Constantinu n'a mai putut putrădi, până când ș'a făcut din „cruce cal, din pânză ham, din copêșeu“ hinteu și s'a dus peste trei mări a nouălea țări pentru ca se aducă pe Voichița la mamăsa.

Când a ajuns acolo, Voichița era la joc. Dinu Constantinu a luato la jucat până când Voichița care nu'l cunoscu ea dis:

„voinice, voinice, bóla te mânânce, au nu tia fi ruşine să joc numai cu mine, de bărbatul meu şi de socri mei?“

— „Voichiţa nu me cunoseşti?“ Oh! frătiorul meu! Sau îmbrăţoşat şi a plecat apoi către casă la mama lor depărtată. Pe drum au ajuns la o pădure. Aici popoşiră, calul fu lăsat să pască erbă şi Dinu se culcă cu capul în póla Voichiţi şi adormi. Sorusa îi căuta în cap.

Frătiore dragă,! capul tēu mirósă a pământ! Da zēu Voichiţa nu m'am spelat de când am pornit de acasă.

D'asupra lor pe crengă se aşază o pasere şi începe a cânta: „Tililiu-liu du ce mort pe viu, tililiu-liu duce mort pe viu.

— Frătiore dragă, auđi cum cântă o pasere!

— Lasă soră că aşa cântă paserile primăvara!

După un drum lung, lung de câţva ani, abia ajunseră acasă „în međ de nópte, când toţi dorm de móрте.

— „Măicuţa, măicuţa, deschide uşita c'a duc pe Voichiţa.“

— „Fugi móрте diaci, nu me ispiti că 10 copii am avut pe toţi m'ai perdut şi eu am ramas numai cu mâţul în vatră.“

— „Măicuţa, măicuţa, deschide uşita c'aduc pe Voichiţa!“

— Fugi móрте d'ací... .

Atunci strigă Voichiţa: „Măicuţa, măicuţa, deschide uşita c'o venit Voichiţa; dacă nu mă cređi na inel de veđi!“

Bétrâna deschise puţinel uşa şi veđu inelul Voichiţi.

Đimul Constantinu s'au rentors în mormēt şi d'ací încolo s'a odihnit ne smintit de nime.

Voichiţa a intrat în casă la mamăsa s'au îmbrăţoşat şi s'au sărutat pân' ce au crepat.

Pétruţ.

Doine populare.

— Din Bănat —

Cucuruz cu frunza 'n sus
Ţucui ochii cui te-au pus
De te-au pus cu doi boi
Ţucui ochii d'amândoi.

Cucuruz stăi la săpat
Cum stau eu la sêrutat
Trece o pasere pre sus
Vai bădiţa că sa dus

Cucuruz fâte frumos
Vino bade sánătos
Se ne iubim amândoi
Să te ţin cu buze moi.

Bate vântu 'ncetişor
După badea mor de dor,
Leagănăsă frunza 'ncet
Vino bade că te aştept.

Mândro póle de sai
Astă nópte rēu visai
Că năframa ta cea nouă
Era ruptă drept în două.

De cândus ibovnice în ţară
De atunci-au grâu cu secară
De când îi ibovnicie în lume
De atunci-ai grâu cu tăciune.

Culese de: **Gizela Ghiurghoviciu.**

Frunză verde de mălai
Tinără mă mărta
Dar rea sócră căpătai
Şede 'n vatră şi mă latră
Şi strigă că nu-s bărbată.
Atunci eu mă mâniai
Şi la secerat plecai,
Secerai cât secerai
Pân la mână mă tăiai.

Vino maică până 'n pórtă
De veđi streinu cum mă pórtă
Desculţă şi desbrăcată
Ca pre o mare vinovată.

Frunză verde de trifoi
Vino bade Joi la noi.
Dar eu mândră aş veni
Numa casa de ũoi sci.
Lesnei casa de aflat
Din afarăi văruiţă
Êr din lontru-i molărită
Pre cuptor pară cu florî
Êr pre masă pană alésă
In ferestî pene domneşti
Êr la uşă pup de rujă.

Colo'n vale la izvor
Se întâlneşte dor cu dor
Se iubesc doi până mor;

Êr bădiţa al de-astvară
Mă rógă să-l iubesc éra
Dar nici eu n'am nebunit
Se iubesc ce am părăsit.

Dincolo de Lipova
Mereu cântă stigliţa
De dor la doi voinici
Că sor însurat prea mici
Luni şi Marţi s'o însurat
Mercurî carte li-a picat
Carte dela împărătie
Se plece la cătănie
Carteai albă, slove negre
La mijloc pară de foc.

Sui la deal, coborî la vale
Mă întâlnii cu mândra'n cale
Ioi vorbesc, ea nu vorbeşte
Scio naiba ce 'mi gândesce
String'o 'n braţă se lipesce.

D'aşai pita maici mele
Cernută prin sită rară
Ş'o mâncai riđind p'afară
Dară pita strēinului cernută
Prin sită deasă
Ş'o mâncai plângând prin casă.

Culese de: **Haritina Ţintariu.**

Glume.

Socoteala copilărescă.

Te rog mamă, dreptu-i că învăţatori sunt învăţai?
— Drept drăguţule.
— Apoi de ce nu şti d-l învăţator abecedariul?
— Ce đicî copile?
— Đeu mamă! Pentru că asară mi-o arētat abecedariul şi m'o întrebat pe mine se-i spuii cutare literă.

Cap şapăn.

Un ţeran se duce să se sfătuască cu popa că ce se facă cu copilul său, căci el ar voi se inveţe ceva.

Popa: Dar are cap bun?

Ţeraniul: Da cum se nu părinle. Esta are cap cum se cade. Êr de trei orî o picat de pe scară tot cu capul în jos şi nici că-i o păsat.

Cronica.

Hymen. D-l Ioan Anca comptabil la institutul „Detunata“ din Bucium a fidanțat cu d-șora Lucreția Macaveiu de acolo, *felicitățile noastre!*

Hymen. D-l Valeriu Ionescu învățător în Ciuta se va cununa cu d-șora Maria Morariu — la 4/17 febr. a. n. în biserica din Boeșa română, *felicitățile noastre*

O damă tinăra ca director de poliție. Stim că în timpul de față și femeile sunt chemate de a ocupa unele funcțiuni publice cari mai înainte vreme numai bărbaților erau destinate. Așa pe catedră, la poștă, telefon, telegraf, apoi advocați medică arhitecți etc. Alți preste tot locul și dintre femei dar director de poliție cu pușcă și cu revolvăr urmărind noptea hoții și spărgători de bolte cum este tinăra damă Claire Ferguson din orașul Salzseestadt — nu s'a mai pomenit așa ceva numai America pöte produce.

† **Necrolog.** Petru Nastase, membru în direcțiunea „Cordianeii“ din Föfeldea a reposat la 8/21 Ianuar a. e. în etate de 52 an.

Orașul vöduvelor. În orașul Mengtze din China, ce are o populațiune de 12000 suflete, häntue ciurma în măsură mare în fie care an și cam de regulă în lumile de vară Iunie, Iuliu și August secerând câte 300—1400 de victime.

Și fiind că cei mai mulți dintre căți mor de ciună sunt bărbați, rămânând în fie care an förte multe vöduve s'a dat orașului Mengtze atributul de *orașul vöduvelor*.

Caritatea. La administrațiunea averilor bisericesei din Șoimuș a mai încurs pentru fondul „Caritatea“ următoarele sume:

Grigore Baciu, Șoimuș	Corönc: —20
Mafteiu Păreălab „	„ —40
Maria Bula, Măgiarus „	„ —96
Ravcea Baciu, Șoimuș	„ 2.---
Măriuța Baciu „	„ 1.---
Lucreția Baciu „	„ 1.---
Valeria Baciu „	„ 1.---
Vironica Popovicu, Buduș;	„ —20
Aurelia Baciu Șoimuș	„ 1.---
Ioan Blaga „	„ —10
Suma „	7.86

Aducând mulțămită celor ce a contribuit cu obolul lor, rugăm pre toți cei ce se interesază și le ăace la inimă sörtea poporului nostru să binevoiască a contribui cât de cu puțin pentru acest scop salutar. Din sumele încurse la fondul „Caritatea“ în fie care an în Dumineca înainte de postul Săntei-mării se vor distribui:

- 50% fondului de ajutorare.
- 20% ajutorii bisericilor mai sörace.
- 20% șöolelor mai sörace.
- șölei din Șoimuș.
- bisericiei din Șoimuș.
- fondului caselor parohiale din Șoimuș.
- 5% spese și remunerațiunii de Administrație.

(Va urma)

Vasile Baciu,
curator prim bisericese

Deslegări de găcitură.

Deslegarea găciturii de gach din nr. 1 de T. A. Bogdan inv. în Bistriță.

Haida dragă să fugim
Să fugim să pribegim,
Să trăim în codrul verde,
Unde urma ni să perde.
Unde ședți,
Nu te mai veđi.
Unde calci
Urmă nu faci.

Au deslegato bine dömnele și d-șorele: Silvia Borlea, Cuiedi; Măria Vlad, Ieselnița; Silvia Stoia, Cuiedi; Livia Ganea, Sem-lac; Anuța Mărincaș, Bogdana; precum și, domni: Alesandru Țințariu, Panciova; Simeon Cămpean tipograf Gherla; Aurel Papiu,

teolog abs. Uifalău; Constantin Voicu, Brașov (strada morii); Andreiu Bugnariu, Karczag; P. Turcu, Budinez; Ludovic Cosma cler. în cl. VIII seminariul „Veniamin“ Iași; Ion Nalboe cleric, clasa a 8-a în seminariul „Veniamin“, Iași.

Trăgându-se sorți a câștigat.

Premiul I. Silvia Borlea, Cuiedi; Premiul al II-lea Andreiu Bugnariu, Karczag; Premiul al III-lea P. Turcu, Budinez.

Anagram.

Găcitură, de Nițu.

Mă cețesei în treg, fetițo?

Fă aceea ce-ți spun eu,

Pân' ești tineră, drăguță

Nu bătămă, cum sum eu.

De omiți litera primă

Pe sigur tu poți se ști:

Făr de mine 'n oră ce țară

Pace-'n vece nu pöte fi.

Aerosticon.

Găcitură, de Nițu.

*Bard, Afect, Am, Fug, Vară, Asil,
Lui, Apune, Vede, Cade, Amil, Vine.*

Schimbând literele inițiale sunt a se schimba cuvintele de sus în altele. Literele inițiale *noiă*, ne dau numele și conu-mele unui poet român.

Găcitură numerică.

de Gizela Ghiurghoviciu.

48572 — Pentru a sa nație s'a luptat
Gröză 'n dușmanii ei a băgat.

32578 — Cine pe ea o iubesc
Fericit trăesc.

45 — Dacă puțin eugetați
O plantă aflați.

1438 — Au compus doine de dor
Conducătoriul unui cor

78345 — E în casele țărănesci
Și 'n pälatele domnesci.

87 — Un inștrument mititel
Femeile lucră cu el.

18748 — Românul cât va trăi
De ea măndru pöte fi.

1-8 — Tot creștinul cu credință
Le rögă cu umilință.

POSTA * * *

* * * REDACȚIUNEI.

La mai mulți. În anul acesta nu am tipărit „Calendarul portativ“, de aceea nu putem să vă împlinim dorința de-a vă trimite.

D-lui I. E. în H. Regret förte mult dar împrejurările nu mi permit ca se-ți pot împlini dorința referitoare la colecțiunea d-tale.

D-lui I. D. în B. B. Studiul monetelor nu pentru noi, dintre epigrame vom folosi unele.

La mai mulți: ajutöre pentru șöle și biserici mai serace să vor împărți din fondul „Caritatei“ Duminecă înainte de postul Săntei Mării.